

1.8 พืช

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
ต้น	tōn	ต้น	... บรูษผู้หนึ่งมีเต็มใจจึงเอาคิไป กราบทูลแก่พญาสมมุติราชฯ จึง ใช้อำมาตย์ผู้หนึ่งไปพิจารณาต้น เตงอันข้ามถนนนั้น จึงอำมาตย์ ผู้ นั้นเล็ก <u>ต้น</u> เตงขึ้นดูไปตามปลาย ยอด จึงกลับเอาออกมาไว้ตาม <u>ต้น</u> ... เล่ม 1 หน้า 157-158 (พระ ธรรมสาตร) ... อนึ่งให้ผู้พิภกษาจัดเอาฟอง แห่งจอท แลคำให้การแห่งจำเลย เป็นที่ตั้งแห่ง <u>ต้น</u> ไม้ เอาข้อหาให้ การซึ่งรับกันในส่วนวนนั้นเปน รากแก้ว ...	น. ลำต้นของ ต้นไม้, เป็นชื่อ รวมทั่วไปของ ต้นไม้และ พืชผักต่างๆ เช่น ต้นมะขาม ต้น สักต้นหล้า ต้น ผักชี ต้นข้าว	ဝံ	ต้น	tà - nɔːm	น. ต้น (ไม้)	1. ใช้ตามรูปเขียน ภาษามอญ โดย แปลงรูปเขียน ต้น เป็น ต้น 2. ไม่เปลี่ยน แปลงความ หมาย 3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 121 คำที่ 8 2. พจนานุกรม ฉบับ มอญ ลพบุรี เล่ม 1 หน้า 260

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			เล่ม 1 หน้า 206 (หลักอินทภาษ)							คำที่ 28
			... แลอยู่เรือนทัพทิมแลบน <u>ต้น</u> ไม้ ก็ดี ผู้ <u>อยู่</u> ได้ <u>ต้น</u> ไม้ขึ้น ไปถึงบนผู้ <u>อยู่</u> บนลงมาถึงล่างก็ดี ...							3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 203 คำที่ 3
			เล่ม 1 หน้า 241-242 (วิวาทคำดี)							4. A DIC TIONARY OF MODERN SPORKEN MON หน้า 235 คำที่ 3

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
ตาล	ta:n	ตาล	... ข้าขอถวายเครื่องพลีกรรม ตั้งหวนมีพรรณ ทั้งกล้วยแล้อยพรวัวตาล ... เล่ม 2 หน้า 107 (ลักษณะพิสูท ค่าน้ำ } ลุยเพลิง }	น. ชื่อปาล์มชนิด Borassus flabellifer L. ใน วงศ์ Palmae ใบ ใหญ่ ดอกแยก เพศ อยู่ต่างต้น ต้นเพศผู้ออก ดอก เป็นวง คล้ายมะพร้าว ไม่มีผล ต้นเพศ เมียออกดอก เป็นช่อเดี่ยวๆ ผลใหญ่กลมโต เป็นทะลาย น้ำหวานที่ออก จากวงของต้น เพศผู้ เรียกว่า น้ำตาลสด ใช้ทำ	တာ	ตา	ta:	น. ตาล	1. ใช้ตามเสียง และรูปเขียน ภาษามอญ โดย เพิ่มตัวสะกด ล 2. ไม่ เปลี่ยนแปลง ความหมาย 3. ไม่ เปลี่ยนแปลง หน้าที่ทาง ไวยากรณ์	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 116 คำที่ 25 2. พจนานุกรม ฉบับ มอญ ลพบุรี เล่ม 1 หน้า 241 คำที่ 22 3. MON-

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			สักดาบสักกล้าตาลในแข่งขาทั้ง สองข้างคำซ้ง ๖ คำถึง ถ้าสักคอ ลายแขนลายสองข้าง แลสักกล้า ตาลสักดาบในแข่งขาข้างเดียว คำซ้ง ๕ คำถึง ...	น้ำตาลได้ ตอน หัวของผลอ่อน เรียกว่า หัวตาล ดื่มแกงกินได้ เมื่อ เต้ายังอ่อนธิดาว่า ลอนตาล นิยมกิน						ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 193 คำที่ 4
			เล่ม 2 หน้า 1019 (พระไอยการ พรมศักดิ์)	สดหรือกินกับ น้ำเชื่อม เนื้อใน ตาลอ่อน ที่เอะ ออกมาจากเต้า ธิดาว่าตดตะจาว ที่เกิดจากเมสึด แกที่งอกแล้ว เรียกว่า จาวตาล เชื่อมกินได้, ตาล โตนด ก็ เรียก; เรียกขนม ที่ทำด้วยแป้ง						4. A DIC TIONARY OF MODERN SPORKEN MON หน้า 234 คำที่ 6

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
				ผสมนำคำจาก ลูกตาลสุกว่า ขนมตาล						
บัว	bua	บัว	... หน่อสมเด็จพระพุทธเจ้าได้ อภิรม ๓ ชั้น พระอุปราชได้อภิรม ๒ ชั้น พระเจ้าลูกเธอกินเมืองมิกลิบ บัวขาว พระลูกเธอพระเขวราช อภิรมกลีบทองกันกันชิงหุ้มผ้า แดง ... เล่ม 2 หน้า 178 (กฎหมายเทียรบาล) ... ในพระบันชรสิงมณันตังเสา ฉัตร ๙ ชั้น ๗ ชั้น หกชั้น ๕ ชั้น ๓ ชั้น ๒ ชั้น แลชั้นหนึ่ง บัวหงาย คันเงินคันทองคันนากธี่นึ่งสมเด็จ หน่อพระพุทธเจ้าเจียงฝ่ายซ้าย ...	น.ชื่อเรียกไม้น้ำ หลายชนิดหลาย สกุลและ หลาย วงศ์ คือ สกุล Nelumbo ในวงศ์ Nelumbona- ceae มีเหง้า ยาว ทอดอยู่ใน ดม ใบ เป็นแผ่นกลม ขอบเรียบ อยู่ ห่างๆ กัน ก้าน ใบและก้านดอก แข็ง มีหนาม สากคาย ชูใบ และดอกขึ้นพ้น	ဝဲ	บาย	bua	น. ถั่ว	1. ใช้ตามเสียง ภาษามอญ 2. เปลี่ยนแปลง ความหมายจากถั่ว ซึ่งมีลักษณะเป็น เมล็ดกลม ใช้ เรียกเมล็ดบัว ที่มี ลักษณะคล้ายถั่ว และใช้เรียกรวม ถึงดอกบัวด้วย 3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 268 คำที่ 45 2. พจนานุกรม ฉบับ มอญ ลพบุรี เล่ม 2 หน้า 257

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			เล่ม 2 หน้า 198 (กฎหมายเทียรบาล) ... แลออกเจ้าเคียรหน้าแม่หั่ว เจ้า เมืองซ้ายขวา ๒ ชั้นแลบัวหงาย กลิ้งแลพรหม ๘ เมียนา ๓๐๐๐ แลขแม่แก่เคียรหน้าแม่หั่วเจ้าพระ พี ...	ผิวน้ำ เช่น บัว หลวง (N. nucifera Gaertn.) ดอกสี ขาวหรือชมพู กลิ่นหอม พันธุ์ ดอกสีขาวเรียก สัตตบุษย์ พันธุ์ ดอกสีชมพูเรียก ปัทม์ หรือ สัตตบงกช ดอก ใช้ในงานพิธี ต่างๆ เมล็ดกิน ได้, สกุณ Nymphaea ใน วงศ์ Nym phaeaceae มี เหง้าสั้นอยู่ใน						คำที่ 21 3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 211 คำที่ 15 4. A DIC TIONARY OF MODERN SPOKEN MON หน้า 280 คำที่ 5

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมาย เหตุ
				ตม ใบเป็นแผ่น กลม ขอบเรียบ หรือจกอยู่ชิดกัน เป็นกระจุก ก้าน ใบและก้าน ดอก อ่อน ไม่มีหนาม ใบลอยอยู่บนผิว น้ำ ดอกโผล่ขึ้น พ้น ผิวน้ำ ผลจม อยู่ในน้ำลึก โตนด เช่น บัว สาย (N. lotus L.var. pubescens hook.f. et Thomson) ขอบ ใบจัก ดอกสีขาว หรือ แดง ก้าน						

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมาย เหตุ
				ดอกเรือก สายบัว กินได้ พันธุ์ดอกสีขาว เรือก สัตตบรรณ บัวเพื่อน (N. nouchali Burm.f.) ขอบ ใบเรือบ ดอกสี ม่วงอ่อน, สกุล Victoria ในวงศ์ Nymphaea-ceae เช่น บัวขอบ กระดังหรือ บัว วิกตอเรีย [V. amazonica (poeppig) Sowerby] มีเหง้า สั้นอยู่ในตม ใบ						

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
ฝั้น	fin	ฝั้น	... ผู้สูบฝั้นกินฝั้นขายฝั้นนั้นให้ลง พระราชอาญาจงหนักหนาริบราช บาดให้สิ้นเชิง ... เล่ม 1 หน้า 725 (พระไอยการ ลักษณะโจร) ... ถ้าผู้สูบฝั้นเสพยาสุราอาเมาคบ	น. ชื่อไม้ล้มลุก ชนิด Papaver somniferum L. ในวงศ์ papavera-ceae ยางซึ่งกรีดจาก ผลนำมาเคี้ยวให้ เหนียวเป็น	ဝိနိ	ภินุ	phin	น. ฝั้น	1. ใช้ตามเสียง ภาษามอญ โดย เปลี่ยนพยัญชนะ ต้นจาก ph เป็น f ออกเสียง วรรณยุกต์เอก 2. ไม่เปลี่ยน	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 196 คำที่ 35

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			กันกินเล่าที่ขวเล่นกลางคืน แล เจรจาคีมิชอบดั่งกล่าวนี้ก่อน ทรงพระราชบัญญัติ ท่านไม้อะ โทยแก่ผู้นั้น ...	ยาเสพติด ใช้ทำ ยาได้					แปลลงความ หมาย	2. พจนานุกรมฉบับ มอญ ลพบุรี เล่ม 2 หน้า 150 คำที่ 25
			เล่ม 2 หน้า 395 (พระอาการ อาชาหลวง)						3. ไม่เปลี่ยน แปลลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 2 หน้า 349 คำที่ 6
										4. A DIC

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
										TIONARY OF MODERN SPORKEN MON หน้า 261 คำที่ 30
พลู	phlu:	พลู	... ถี้อมิดพร้าวเครื่องสาตราวุธ ไปด้อมมองลักมากลักพลูลัก กล้วยลักอ้อยเครื่องอัยมะณีใน ไร่ในสวนท่านเพลากลางคืน ... เล่ม 1 หน้า 723 (พระไอยการ ลักษณะโจร) ... ผู้ใดเสียเคราะห์เลเอากระบาน ผีไปทิ้งไว้ในบ้านท่านให้พลีที่ บ้านหัวหมูเมียงหมากพลูกล้วย	น. ชื่อไม้เถา ชนิด Piper betle L. ในวงศ์ Piperaceae ใบมี รสเผ็ดร้อนใช้กิน กับหมากและทำ ยาได้	ᨾ᩵ᨦᩣ᩠ᨦ	ซพลู	ce:- plu	น. พลู	1. ใช้ตามเสียง และรูปเขียน ภาษามอญ โดย ออกเสียง เฉพาะ พยางค์ท้ายด้วย สระเสียงยาว คือ เปลี่ยนจากสระ u เป็น u : 2. ไม่เปลี่ยน แปลงความ	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 86 คำที่ 25 2. พจนานุกรม ฉบับ

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			อ้อยใบศรีสำหรับหนึ่ง ถัดตรงรูป เขียนให้สวดมนต์ทำบุญ ... เล่ม 2 หน้า 515 (พระอาการ เบดเสร็จ)						หมาย 3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	มอญ ลพบุรี เล่ม 1 หน้า 194 คำที่ 7
			... อนึ่งเมื่อไพร่เข้าเดือนจะรับ ราชการนั้น ถ้ามีเข้าปลาเนื้ออย่าง เนื้อแผ่นฟองเปดฟองไก่ หมา พลูสิ่งของเล็กน้อยแลผ้าไหมเข้า มาด้วยสามฝืนสี่ฝืน ... เล่ม 2 หน้า 1019 (พระราช กำหนดเก่า)							3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 158 คำที่ 2
มะกรูด	má- krùt	มกรูด มะกรูด	... อนึ่งมันทำแลกขันน้ำมันมกรูด สั้มป้อยฝิงรูปแก่กันด้วยประการ ใดๆ ก็ดี สืบสวนเปนสัจให้พิภกษา ตามพระราชกฤษฎีกา ...	น. ชื่อไม้ต้น ชนิด Citrus hystrix DC. ใน วงศ์ Rutaceae	မုက်ကြုတ် ဝိ	มกกรูด	mák- krùt	น. มะกรูด	1. ใช้ตามเสียง และรูปเขียน ภาษามอญ โดย กร่อนเสียง	1. พจนา นุกรม ฉบับ มอญ-

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
			เล่ม 1 หน้า 287 (พระไอยการ ลักษณะรับฟ้อง)	ผลขรุขระ รส เปรี้ยว ผิวและ ใบมีกลิ่นหอม ฉันใช้แต่งกลิ่น และรสอาหาร ใช้ทำยาได้					พยางค์หน้าจาก มัก เป็น มะ และ ออกเสียงพยางค์ ท้ายด้วยสระ	สยาม หน้า 203 คำที่ 38
			... แลน้ำมันมะกรูดชุ่มป้อยแคะ รูปปั้นรูปทำด้วยวิหยาคุณประการ ใดๆ ที่ฝ่ายจำเลยก็ดี จำเลยจับได้ที่ โจทก์ดี ...						เสียงยาว จาก น เป็น น :	2. พจนา นุกรม ฉบับ มอญ
			เล่ม 1 หน้า 288 (พระไอยการ ลักษณะรับฟ้อง)						2. ไม่เปลี่ยน แปลงความ หมาย	ลพบุรี เล่ม 2 หน้า 111
			... หญิงก็ดีชายก็ดีเป็นผู้เมียกัน หญิงจะใคร่ให้ชายนั้นรักให้แม่ มดพ้อหมอกระทำมนต์คนมกรูด สัมปอสรพรการเสนห์ดั่งนั้น ท่านว่าหญิงทำแต่จะให้ชายรัก ชายทำแต่จะให้หญิงรัก ...						3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	คำที่ 19 3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 2

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
เล่ม 2 หน้า 514 (พระอาการ เบดเส็จ)										หน้า 351 คำที่ 4
มังคุด	maŋ- khút	มังคุด	... ถ้าลัก ตัด ถอน มังคุด มม่วง กลางสาข หมาก มพร้าว พลู พริกไท	น. ชื่อไม้ต้น ชนิด <i>Garcinia</i> <i>mangostana</i> L. ในวงศ์ Guttiferae ผล กลม เมื่อแก่สี แดงคล้ำ เปลือก มีรสฝาดใช้ทำยา ได้ เนื้อในขาว รสหวานอม เปรี้ยว	မင်္ဂုတ်	มังคุด	me : ŋ- kùt	น. มังคุด	1. ใช้ตามรูป เขียนภาษา มอญ 2. ไม่เปลี่ยน แปลง ความ หมาย 3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 199 คำที่ 27 2. พจนานุกรม ฉบับ มอญ ลพบุรี เล่ม 2 หน้า 112 คำที่ 8
ดันเลกให้ใหม่ตันละ ๒๒๐๐๐ ถ้าลักตัดตันใหญ่มีผลให้ใหม่ ดันละ ๕๕๐๐๐ ... เล่ม 1 หน้า 732 (พระไอยการ ลักษณะโจร)										

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
										3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 2 หน้า 351 คำที่ 22
										4. A DIC TIONARY OF MODERN SPORKEN MON หน้า 261 คำที่ 45

1.9 สัตว์

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
กิ้งกือ	kîŋ- kw	กิ้งกั	... ครั้นจุติจากนรกแล้วจักเกิดเป็น สุนัขเรือนเป็นสัตว์เดือนกิ้งกั ถ้า เกิดเป็นมนุษย์จะเปนน้อยเปลี้ยแต่ ในครรภ์แลแต่นั้นบอด หูนั้น นวกเป็นคนเดียวก้อมบ่าไปแต่ กำเนิด ...	น. ชื่อสัตว์ไม่มี กระดูกสันหลัง หลายวงศ์ มี เปลือกตัวแข็ง ลำตัวยาว แบ่งเป็นปล้อง ไม่แบ่งอกหรือ ท้องให้เห็น ปล้องตามลำตัว จับกันเป็นคู่ตาม ยาวยึดหุดเข้าหา กันได้ ทำให้ สามารถขดตัว เป็นวงกลมได้ เมื่อถูกรบกวน	ก๊ก	ก๊ก	kɛ : - ki :	น. ตะขาบ	1. ใช้ตามเสียง ภาษา โดยเขียน เสียงจาก kɛ : - ki : เป็น kîŋ-kw ซึ่ง คงเสียง k ไว้ ทั้งพยัญจัน และพยัญจ้าย	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 52 คำที่ 15
			เล่ม 1 หน้า 623 (พระไอยการ ลักษณะกฎหมาย)						2. พจนานุกรม ฉบับ มอญ ลพบุรี เล่ม 1 หน้า 3	

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
				ปล้องแต่ละคู่จะมี ขา ๒ คู่ ยกเว้น ปล้องแรกไม่มี ขา ปล้องที่ ๒ ถึง ๔ มีขาเพียง คู่เดียว จำนวน ขาอาจมีได้ถึง ๒๔๐ คู่ ชนิดตัว โตที่พบบ่อยๆ อยู่ในสกุล Graphidos- treptus ส่วน ตัวขนาดเล็ก อยู่ในสกุล Cylindroiulus ทั้งสองสกุลอยู่ ในวงศ์ Julidae					หลายขา	คำที่ 18
								3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์		3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 1 หน้า 30 คำที่ 5
										4. A DIC TIONARY OF MODERN SPORKEN MON หน้า 203 คำที่ 22

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
แพะ	phé	แพะ	... ฟ้องวิวาทด้วยข้าคนบ่าวไพร่ ช้างม้าโคกระบือแะแพะหมู กวางเรือแพทรพายสิ่งใดๆ อันมีใน ฟ้องโจท ... เล่ม 1 หน้า 478 (ลักษณะ ตระลาการ)	น. ชื่อสัตว์เคี้ยว เอื้องชนิด Capra hircus ในวงศ์ Bovidae เป็น สัตว์กึ่งคู่ขนาด กลาง มีความ อดทนแข็งแรง และทนทานต่อ โรคได้ดีกว่า สัตว์กึ่งคู่อื่นๆ สามารถปีนป่าย ที่สูงโดยเฉพาะ โขดหินหรือ ภูเขาได้ดี ขน หยาบสีดำ ขาว หรือน้ำตาล มี เขา ๑ คู่ ตัวผู้มี เครา หางสั้น	๒๘๖	พเบ	pe : - be :	น. แพะ	1. ใช้ตามเสียง และรูปเขียน ภาษามอญ จาก pe : -be : ตามเสียง และ พเบ ตามรูป เขียน เป็นแพะ	1. พจนานุกรม ฉบับ มอญ- สยาม หน้า 187 คำที่ 3
			... ผู้ใดอุบตีฆ่าฟันแทงช้างม้าวัว ควายหมูแพะสารพัดตัวของเลี้ยง ท่านตายในที่นอก ... เล่ม 1 หน้า 733 (พระไอยการ ลักษณะโจร)	โรคได้ดีกว่า สัตว์กึ่งคู่อื่นๆ สามารถปีนป่าย ที่สูงโดยเฉพาะ โขดหินหรือ ภูเขาได้ดี ขน หยาบสีดำ ขาว หรือน้ำตาล มี เขา ๑ คู่ ตัวผู้มี เครา หางสั้น					2. ไม่เปลี่ยน แปลง ความ หมาย	2. พจนานุกรม ฉบับ มอญ ลพบุรี เล่ม 2 หน้า 91 คำที่ 8
									3. ไม่เปลี่ยน แปลงหน้าที่ ทางไวยากรณ์	

คำ	เสียง ภาษา ไทย	รูปคำใน กฎหมาย ตราสาม ดวง	บริบทการใช้ที่ปรากฏใน กฎหมายตราสามดวง	ความหมายตาม พจนานุกรมไทย	รูปคำ ภาษา มอญ	รูปเขียน คำภาษา มอญ เทียบกับ ไทย	เสียง ภาษา มอญ	ความหมายตาม พจนานุกรม มอญ	วิเคราะห์ศัพท์	หมายเหตุ
										3. MON- ENGLISH DIC TIONARY เล่ม 2 หน้า 333 คำที่ 14
										4. A DIC TIONARY OF MODERN SPORKEN MON หน้า 258 คำที่ 25